

Het vrije Waasland

GEWESTELIJK WEEKBLAD VOOR HET VOLK

BEHEER EEN OPSTEL :

Kalkstraat, 38, St. Niklaas-W.
(na 6 u. Heistraat 64).

Telefoon : 443. Postrekening : 451.79.

AANKONDIGINGEN worden aange-
nomen op het Bureel van het blad.

ABONNEMENTEN: voor abbonemen-
ten bureel blad, Kalkstr. 38 St. Niklaas
of Postrek. M. Van Haver 451.79.

1^e Jaargang.

Nr 1

ZONDAG 24 SEPTEMBER 1944.

1 Fr. per nummer.

Onze Helden gehuldigd

Met weemoed in het hart denken we terug aan onze gevallen helden. We brengen hulde aan hun alles wegschenkende offervaardigheid. De meeste onder hen waren opgeleid in kristelijke verenigingen, allen waren opgegroeid in een kristen thuis: dit had hen op den weg van het offer gezet, en maakte hen bereid tot het groote offer, het mooiste dat een mensch op aarde brengen kan: het offer van het eigen leven. De kristelijke opvoeding, die ze mochten genieten, had hen geleerd voor anderen te leven, desnoods voor anderen te sterven: dit verklaart hun toetreding tot de weerstandsbewegingen gedurende de bezetting, en hun heldhaftig optreden in idenst van Koning, Land en Volk. Wanneer dan van hen het uiterste werd gevergd, stonden ze paraat, en

voor het heerlijke ideaal dat hen bezielde, zijn zij den dood ingegaan.

MAANDAGNAMIDDAG, 18 September, stond reeds alles in het teken van de plechtigheid, die 's anderendaags zou plaats vinden, ter eere van de zeven leden der weerstandsbewegingen, gevallen ter bevrijding van onze stad. Het stadsbestuur had niets gespaard om haar gesneuvelden helden een passende laatste hulde te brengen. De leden van 't geheim Belgisch Leger (A. B.) en (O. F.), die heldhaftig te Belcele waren gevallen, hadden aldaar een voorloopige rustplaats ontvangen. Zonder dralen werden hun lijken ontgraafd, op gepaste wijze gekist, en in onze stedelijke kliniek ondergebracht. Nu stonden ze opgebaard in de majestueuze rouwkapel van het stadhuis.

Om 2 u. kwamen de burgerlijke en militaire overheden ten stadhuis bijeen om de officiële hulde te brengen. We bemerkten de heeren Heyman, burgemeester, Orban, senator, Meert, arrondissementscommissaris, De Vidts, Symoens, Vercauteren en Van Roey, Vervolg blz. 4, 3 en 4 kolom.

De rechtvaardigheid der Tommies

GEEF AAN DE DAPPERE
POLEN WAT HUN TOEKOMT.

Velen onzer stadsgenooten hebben zekerlijk de Tommies kennen sinds de eerste dagen der bevrijding. De hartelijkheid en echte vriendschap dewelke deze eerste bevrijdingstroepen kenden in onze stad blijkt volgens vele der geïntervieweerde Tommies iets eenig te zijn. Ja zelfs zijn er velen die beweerden dat sinds 6 juni, dag der landing in Normandië, zij nergens zoo'n goed onthaal ontvingen.

't Is zeker een zeer groote eer voor onze stadsbevolking.

Onder deze die nochtans ook met den meesten lof spraken over het goede onthaal der Tommies, was er ook een officier, die alhoewel zeer dankbaar voor deze blijken van sympathie, toch vond dat eigenlijk de grootste eer wel zou moeten ten deel vallen aan de infanterietroepen, die het zuiveringswerk zullen te verrichten hebben, wellicht het bijzonderste. Volgens deze officier zou onze bevolking dus zeker niet mogen vergeten de onmiddellijke opvolgers der Tommies namelijk de Polen zeer dankbaar te zijn voor hun werk.

Meer dan ooit zal ons vrij landeken zich herinneren hoe het dappere Polen het toonbeeld van moed, zich ingespannd heeft en nog strijdt en offert voor de internationale welvaart, steeds met de volsten wil beziel om het zoo vreeselijke nazisme te vernietigen.

Toen op 1 September 1939

Polen werd aangevallen door het nazi-Duitsland en het lot van Polen voor velen scheen bezegeld, hebben de door den vijand buiten strijd gestelde Polen en de ontvluchte Poolsche krijgsgenooten onmiddellijk het plan opgevat een nieuw Poolsch leger te vormen. Dit zelfde leger, na eerst met de geallieerde legers samen gestreden te hebben in Afrika, Italië, Frankrijk en België hebben nu slechts eene zaak voor oogen « hun eigen land, het dierbaar Polen » te bevrijden. 't Is dan ook om deze reden dat deze menschen lof en aanmoediging verdienen en bijzonder een hartelijk onthaal vanwege onze bevolking. Ook België verkeerde eens in ongeveer dezelfde omstandigheden als de Polen; België werd bevrijd door de geallieerde legers, zoo ook hopen wij dat spoedig Polen moge bevrijd worden ten voordeele van al onze Poolsche broeders, die ons gewest hier ook zoo prachtig gereinigd hebben van al dat « grijs... ».

Gedenken wij de woorden van onzen sympathieken Tommy die dus in alle rechtvaardigheid oordeelde dat een groote eer toekomt aan de opkuischers die dus onze streken gezuiverd hebben van vijandelijke soldaten. Moge de rood-witte kleuren onze huizen en gevels versieren tot blijk van sympathie van het zoo dappere poolsche volk.

Redactie. B.

ONZE HELDEN

NICOLAAS MOERLOOS.

Hij werd geboren te St-Niklaas den 10 Augustus 1900. Als zoovelien trad hij in de ondergrondse beweging der Witte Brigade en stierf een heldhaftigen dood te Belsele-Waas den 5 September 11.

Zijn nederige herkomst ten spijt, was Nicolaas Moerloos werkelijk een groot figuur. Van kindsbeen af voelde hij zich getrokken tot de sport en meer bepaald tot de lichaamskultuur. Aanvankelijk deed hij aan gewichtheffen, waarin hij uitmuntte; immers het record dat in zijn categorie op zijn naam stond, werd tot nog toe niet neergehaald. Eerst later beoefende hij het turnen en had daartoe een bijzonderen aanleg. Dank zij een onverpoosd, doorgedreven oefenen, wist hij zijn makkers van « Kracht & Geduld » te begeesteren en aan te wakkeren, met het gevolg dat zijn geliefden turnkring een roem en befaamdheid verwierf die tot over de grenzen haar weerklank vond. Ziehier trouwens zijn persoonlijke titels:

Kampioen van den Nationalen Bond der Katholieke Turnkringen van België; Namen 1923.

Het Nationaal en Internationaal Kampioenschap van Farcien-nes 1924;

Het Nationaal Kampioenschap van Leuven, 1925;

Het Nationaal Kampioenschap van Berchem, 1928;

Het Nationaal Kampioenschap van Luik, 1930.

Bovendien won hij zes maal te reke het Kampioenschap van Oost-Vlaanderen-Turngouw van 1924 tot 1929.

Nicolaas Moerloos was een puik-turner. Sierlijk van lichaamsbouw, lenig, een juiste houding en daarbij een Herculeaanse spierontwikkeling welke hem veel krachtathleten mochten benijden.

Maar ook naar hart en geest was hij een persoonlijkheid. Spijts de veelvuldige successen welke hij oogsten mocht, was hij niet het minst spectaculair en bleef steeds denzelfden nederigen volksjongen. Waar goed te doen was, daar stond hij paraat en zeker was het dat zijn turnkring « Kracht & Geduld » hem het nauwst aan 't harte lag. In vergaderingen en oefeningen stond hij de leden bij met raad en daad en al was hij geen intellectueel, toch had hij steeds een juiste kijk op de hangende kwesties zijner maatschappij. Rechtschapenheid was een kenmerkenden karaktertrek van Nicolaas. Waar hij ook fungeerde als jurylid, daar kon hij in zijn oordeel objectief en onpartijdig blijven en eventueel over de belangen van zijn eigen

kring heen stappen. De deugd van naastenliefde was bij hem spreekwoordelijk en doorzinderde heel zijn activiteit, want waar men ook beroep deed op zijn medewerking, steeds klonk zijn antwoord instemmend « als 't maar voor de goede zaak was ». Die medewerkingen waren legio en bijgebracht in een geest van offervaardigheid en volslagen onbaatzuchtigheid; dit laatste dient vooral onderlijnd. Wanneer men er zich rekenschap van geeft dat hij voor zijn bestaan zwaar werk te verrichten had en met minimum-voeding, nog den moed en de wilskracht had om na zijn dagtaak, te oefenen in de akrobatie (wat op zich zelf een maximum van krachtsinspanning vergt) dan zijn dat op zijn minst pracht-prestaties, ja, echt titanenwerk.

En alsof dit alles hem ontoereikend scheen, wou hij nu niet zijn kring, niet zijn stad, maar

wel zijn vaderland dienen en sloot aan bij de Witte Brigade samen met 8 andere leden van zijn kring. Ja, dat moest de synthese worden van een allesomvattende volksliefde. Hoe dikwijls kleurde zijn aangezicht rood wanneer men hem sprak van al wat Duitsch of meer bepaald vradader was; dit kwetste hem in zijn heiligste gevoelens van vaderlandsliefde en dat wou hij wreken.

Toens is hij gegaan met nog andere jongens om een opdracht te vervullen en... er te vallen op het veld van eer, afgemaakt op de afschuwelijkste wijze.

Zoo offerde hij in een bloedige apotheose zijn zoo verdienstelijk leven; zoo gaf hij zijn bloed, zoo gaf hij zich geheel aan ons allen, aan den Koning en aan God.

Nicolaas Moerloos was een Held. MALIT.

Ten strijde tegen de WINDDRAAIERS

LAAT ONS DE TOEKOMST
VOORBEREIDEN.

Vier lange jaren heeft onze vaderlandslievende bevolking den strijd doorgemaakt tegen een uitschot van geldzuchtige en misnoegde volksgenooten. Onze vrije handeling en spraak, gepaard met ontberingen zoowel morele als lichamelijke, knakten onze patriotische zienswijze.

We moesten dulden dat sommige kortzichtige, fanatieke, materialistische gedachten en uitlatingen hoogtij vierden. En nochtans behielden menigen onzer die kracht in hun eigen gegrondde overtuiging dat hun strijd van tegenstand tegenover de bezettende overheid een uitwerking bevorderde van demoralisatie in het kamp der vijandiggezinden. Hun zij onzen dank en dat ze nu jubelen in vreugde en welstand. Hun taak van rechtzinnigheid en tegenstand is ons aller ten goede gekomen.

Maar-!... Er is een anderen strijd die hun nu te wachten staat; een strijd voor zuivering in onze volksgemeenschap. Buiten hen, die reeds hun verdiende straf ontvingen, is er nog een kern van half-gebakken gelukzoekers. Zij hielden het hooge woord zolang ze in de meening waren dat den vijand aan de overwinning stond. Ze leefden er mede als broeders, en trachten het moraal der vijanden hoog te houden. Soms in hun vrees van legerkans, keerden ze hun taktiek van ontrouw, maar bleven steeds hun zakken vullen in het nadeel van de gemeenschap.

Al moet misschien hun straf niet zoo zwaar wegen als de openlijk gekenden; hun misdaad moet toch gebrandmerkt worden. Dat de bevolking inziet dat ze die personen niet begunstigt door openbare plaatsen en zeker niet laat genieten van vooraanstaande plaatsen. Handeldrijvenden die met den vijand meehielpen door vrijwillig opgezochte handelsbetrekkingen moeten er nu dan maar de gevolgen van dragen. Bevorder enkel dezen die 4½ jaar in ontbering hebben geleefd. De anderen moet men tegenwerken. Het is maar logisch dat zij die hun persoonlijke ontberingen ten dienste stelden van den einduitslag van den oorlog, er nu ook de vruchten van dragen. De tijd der andersdenkende is voorbij; een nieuw horizon is voor die menschen met goeden wil beziel en die hun persoonlijke verantwoordelijkheid kranig hebben gedragen.

Aan hen weze de taak opgelegd te werken aan den heropbouw van ons dierbaar Vaderland. Laten we nu allen eensgezind zijn en onze eigen verlangens overeenstemmig maken met dezen van anderen. Vormen we een samenleving, in één volk, dat in vriendschap en saamenhoorigheid, werkt zonder knibbelen, steeds zoekende naar opbouwende politiek in het belang van ons Volk.

Hoog de harten! Ons leven hervat.

M. V. H.

HET LEVEN HERVAT

DENKEN WIJ NOG EENS AAN
DE KOMMERVOLLE DAGEN.

Vier jaar lang leefden we in een mist van listige leugens. Het goede recht hing als gekruisigd op een tweeden Golgotha. 't Was lijk een durende beangstigende onweersnacht. Alles stond onder het vale nazilicht. Met opgedwongen oogclappen moest ons volk door zijn dagen gaan. Nooit mochten de klokken van waarheid en recht geluid worden. Slechts bedeesd en bewimpeld of uit verholten hoeken gefluisterd kon de echte zin van het gebeurende tot onze menschen komen. Maar de brutale grootheidswaan van Hitler en zijn trawanten is de nazis tot diepe schande geworden als een blijvende les voor alle komende ambitiemensen.

Weer staan we onder een vrije lucht en 't is met opgevroot gemoed, dat we U het woord der waarheid kunnen brengen. We willen de gezonde ideeën terug gangbaar maken bij ons volk, want donkere krachten hebben gedurende den oorlogstijd de mentaliteit van onze menschen trachten te doen ontsporen.

We herinneren ons nog, hoe sommige naziventen gretig voor den dag kwamen met de historie van Mussolini, die destijds op een avondmeeting, naar zijn armbandhorlogie wijzend, verwaten uitriep: «Als er een God bestaat, moet Hij mij binst dit kwartuurs dood doen neerzigen». Maar de Heer van hierboven heeft nu, op Zijn horlogie gekeken en, als Zijn uur gekomen was, zat de groote Duce ineengekrompen van angst ieven in een verholten hoekje van Duitschland verscholen.

Het kristendom had uitgediend zonder resultaat voor onze nazimensen. Iets nieuws moest er komen om de wereld te omvormen.

En in plaats van de leer van liefde, goedheid en ontferming brachten ze ons den ijzeren arm, het recht van den sterkste en de grofste meedoogenloosheid.

We weten met wat bitterheden de naziideologie onze dagen heeft gevuld.

Onbegrijpelijk is het, dat menschen, die zich Vlaamsch noemden, het lot van ons volk, dat van eene milde oprechtheid is, wouden binden aan dat van een tyranniek Hitler en een brutalen Goering, voor wie alle loensche middelen dienstig waren.

De schoone gemoedelijkheid willen we weer in ons volksleven brengen.

We willen van geen spitsvondigheden om een heerlijke gedachte te stikken.

We verafschuwen geweld en eigen ideeën aan anderen op te dringen.

We willen nog spot, noch haat tegen den buurman, die er een andere idee dan de onze op na houdt.

In schoonen vrede moeten onze menschen hun dagen kunnen verblijven.

Kijk naar de goedmoedige Tommies. Ze brengen ons de mildheid van het Engelsche volk, dat in zijn grootmoedigheid elk vroom mensch zonder horten of stooten zijn geloof laat belijden. De mindere broeder mag niet van den rijken levensdich verduwd worden.

De voortbrenger moet zijn winst tot het allerredelijkste beperken. Anders komt er onevenwichtigheid en wordt de tijd verstoebeld.

Ophitserij kan alleen donkere inzichten dienen en is voor ons uit den boeze.

Zonder enggeestigheid willen we als pantser dienen voor deugd en gezin en elk grootmoedig idee, vanwaar ze ook kome, zal in ons warme verdedigers vinden.

We weten 't. Duistere machten zullen aan 't woelen gaan om tot verwarring en geweld op te stoeken, maar dan zullen onze menschen hen de woorden herinneren, die Churchill als hij een maand geleden Rome verliet, in een warmen oproep tot het Italiaansche volk richtte.

«Italianen» zei Churchill onder andere, «ge hebt U weten los te rukken uit de klauwen van het fascisme, draagt er zorg voor, dat ge niet in de vangarmen van een ander dergelijk staatsysteem geraakt. Maakt toch, dat ge weer niet elke morgen moet denken, zal ik vandaag niet uit mijn geliefd gezin weggerukt worden door een andere soort gestapo.»

Volk uit Waasland, de nazi's hebben onze klokken weggesleurd. Machteloos konden we hen enkel een roerend vaarwel brengen met bloemen en kransen op hun heerlijk brons, maar wij zullen elken Zaterdag het «Remember» luiden: «**gedenkt, o menschen, het zware wee, dat de vreemde nazidiktatuur ons eens heeft aangedaan.**» V. M.

HISTORIEK VAN N. K. B.

Zoo was het gegaan:

De Kapitatie van 1940 voorbij, stak het hooger beroepskader de hoofden bijeen en stichtte in September 1940 «Het moreel Verbond der Oudstrijders rond den Koning.» Het was noch een partij, noch een politieke vereniging. De eenige politiek was slechts, al de Belgen ervan te overtuigen, dat zij, in alle omstandigheden, de eindbeslissing van de meest gekwalificeerden onder hen, den Koning, moeten aannemen. Echter valt het niet te ontkennen dat talrijke landgenooten buiten de gemeenschappelijke gevoelens, liefde, hoop en vertrouwen in Vorst en Land, persoonlijke ambities vooropstelden onder den vorm van politieke verzuchtingen of plannen die zij den Koning en het Land wilden opdringen, terwijl zij zich het recht toeëigenden den Vorst goed- of af te keuren, naargelang het onthaal dat Hij hun voorstelde of hun persoon wilde voorbehouden. Tegen zulk gevaar wilde de morele steun zich pantsren. Doch dra kwam de weerslag. De Duitschers begonnen het gevaar in te zien, en verboden de beweging. Maar dit was maar eerst het vertreksein. De beweging werd ondergronds en werd omgedoopt in «Nationale Koninklijke Beweging» (N. K. B.). De leden van 1940 bleven en groeiden in aantal en de beweging werd machtig. In alle gewesten van het land werd koortsachtig aan haar vormingsplannen en uitbreiding gewerkt, klaar voor de bevrijding.

Maar deze was nog veel te ver

af, en de beweging reeds te goed gekend. Voor de vrucht volledig rijp zou zijn, moest zij nog eerst het louteringsvuur van vervolging, verbaning en dood doormaakten. Overal gebeurden aanhoudingen en werden vonnissen geveld. Ook onze stad bleef niet gespaard en zag de vier N. K. B.-Leiders den weg der ellende inslaan in April 1943. Alhoewel beticht van spionage hadden zij zich dapper te verdedigen als N. K. B.-ers. Samen met tien andere N. K. B.-ers werd Richard Van Britsom op 18-2-44 neergekogeld en stierf den heldendood, na een jaar lange gevangenschap, gepaard met honger, koude en martelingen.

De Leider en eerste N. K. B.-er der stad, José Daeleman vertrok rond dien tijd na het bekomen van een genadeverzoek naar een bannelingsoord in Duitschland voor vijf jaar tuchthuis. En toch was de beweging niet dood. Na veel ellende en onmenselijke behandeling kwamen de twee overigen naar huis, en nu begon het werk maar eerst. Koortsachtig, zonder rust noch duur, want de bevrijding was nakend, werd gezwoegd en gewerkt aan het werk dat de getrouwen bij de verdwijning der leiders hadden voortgezet. Het resultaat was schitterend. De Beweging had zich uitgebreid over gansch het gewest en vond haar leden in alle gemeenten. Met Holland werd een akkoord gesloten dat de grenskwestie regelt en het toezicht op staatsvijandig en nadelige personen vaststelt. De bevrijding kwam en de actie der Beweging neemt een aanvang. De eerste Deutsche Soldaten werden door ons ontwapend en dat nog in volle bezetting. Na de bevrijding en tot heden blijven velen onzer jongens samen met de Verbonden in nachtgevechten met patrouilles gewikkeld en beschermen hun dorp voor den steede terug inzijselenden vijand. In Antwerpen verloren wij 25 % onzer manschappen bij de verdiging van de stad en het Albertkanaal. De jongens vechten en strijden voor hun idee, de Vrijheid van het Land en het herplaatsen van hun Vorst op zijn troon. Daarom staan zij paraat en vragen niet naar geld noch vergoeding. Zij weten dat dit alles komt en dat het rechtvaardig verdiend geld zal zijn. Geen van bloed druipend verradersgeld noch woekeraarsommen, noch vochtig van het klamme zweet van den arme stakkerd die zich ten profijte van de woekeraars krom mocht werken. Zij weigeren alle tegemoetkomingen van oorlogsprofiteurs en Duitsch-gezinde kreaturen die zich nu wit trachten te wasschen door milde giften en het masker van Vaderlands-liefde. Ook zij die zoogezegd, om met hun gezin te kunnen leven, hun persoon en hun zaak vrijwillig aan de Duitschers aanboden, en zoo geld met zakken hebben verdiend, worden minachtend afgewezen. Strijden voor het Land is een eerezaak en daarom vergt zij de eerepenning. En betalen zij zelf de tol met het offer van hun leven, dan sterven zij voor hun eenig, heilig ideaal, de Vrijheid van het Land, en de terugkomst van den Koning. En zij die blijven, zullen verder doorstrijden en kampen voor Vrijheid en Koning. Leve de Koning,

Leve België,

Leve N. K. B.

De Gewestkommandant,
F. Goegebuer.

Ontstaan en werking van het Geheim Belgisch Leger (A. S.)

De vreugderoes doet nog steeds in de steden van het land en de straten der stad hare ronde.

Onder de merkwaardige en opvallende elementen der bevrijding namelijk het inrukken der machtig, overvloedig uitgeruste geallieerde troepen — de aanhoudingen van politieke economis en finantieel plichtigen — trof het oog van elken omstaander, de tuchtvolle ordentelijke en vastberaden houding van de massa A. B.-ers.

Ter dier gelegenheid vroeg zich wel eenieder buitenstaander terecht af hoe het mogelijk is geweest in vier jaren tijds onder het scherp toezien van Gestapo's en andere diergelijken zulk een machtsontplooiing te verwezenlijken.

Het is dan ook dit onderwerp dat zeer beknopt in groote trekken in dit en volgende artikels zal behandeld worden.

Het Geheim Belgisch Leger (A. S.) noemde zich oorspronkelijk (L. B.) Belgisch Legioen om naderhand op bevel van hoogerhand de betiteling van (A. B.) Belgisch Leger en ten slotte sedert 8 maanden de benaming van (A. S.) geheim Belgisch leger te ontvangen.

De oorsprong en den grondslag van het geheim Belgisch Leger is te vinden in den moed der Belgen, welke met alle krachten beoogden verzet te bieden aan den vijand en hulp en dienst te betoonen aan de geallieerde machten bij de bevrijding van ons vaderland.

Een zuiver militaire discipline, een louter militaire bedoeling kenschetste dit nieuwe organisme — noch taal noch politieke kleur noch godsdienst noch sociale rang of stand konden de aanwerving, aanvaarding, werkwijze of werking of beoogde doel beïnvloeden.

«Een enkel landelijk hoofd, dat in betrekking stond en met de richtingaangevende bevoegdheden in Engeland en met de uitwerkende onderafdeelingen in bezet België verzekerde eenheid in gedachte, eenheid in uitvoeringsmiddelen en te volgen methodes.

De bedreiging van Mr. de Burgemeester

Het gebeurde een tiental dagen voor de bevrijding van onze gewesten door de geallieerde legers. Mr. P. werd aangesteld als burgervader der gemeente B. (goed bevriend burger van onze «grijze beschermers»). Deze aanstelling diende wel eens gevierd te worden zoo dacht onze braven burgervader en stelde onmiddellijk voor eene «Wielerskoers voor seniors te beleggen, en daarbij nog de noodige muzikanten bijeen te halen om dit koersje zoowat opbeurend te maken.

Mr. de Burgemeester wendde zich alsdan tot den Heer E. professor in solfège en muzikleider en stelde hem de vraag of deze laatste bereid was hem behulpzaam te zijn voor wat betreft het «muziek». Onze echte patriot Mr. E. deed hem beleefd de opmerking dat hij het niet gepast achtte in deze droeve dagen muziek te geven.

De burgemeester zeer onthutst over zijn spontaan antwoord

Deze opvatting en dit doel getrouw, werden er onmiddellijk personen gevonden, welke hun levenswil hadden voor hun vaderland en dan ook beslist bereid waren om reeds tijdens de bezetting van ons land door de Duitschers een geordende macht in 't geheim te vormen welke zoowel tijdens de bezetting als later in 't publiek hare vruchten zou afwerpen ten bate van vorst en vaderland.

Het oorspronkelijk samenbinden van enkelingen en krachten was een werk van duur. Gezien de overbekende omstandigheden van machtsmisbruik en verraad vonden de goed gezinde en gestemde personen niet zoo gemakkelijk het noodig onderling contact.

Einde 1940 was reeds een kern gevormd welke zich over heel het land verspreidde. Het absolute geheim van werking en organisme was het noodzakelijkste gebod en overdekte elke reis, elke samenkomst, elke bespreking, elke beslissing.

Van hoog tot laag werd gewerkt, gezwoegd, leden gepoist en aangeworven, elk kende louter en alleen zijn onmiddellijk hooger staande overheid — van wie hij bevelen ontving en aan wie hij verslagen uitbracht.

Tucht, orde en stilzwijgen heerschten van in den beginne; elke overtreding werd bestraft en weldra groeide de kleine geringe kern aan tot een werkelijk ondergronds leger in staat om te presteeren daar en wanneer het zou bevolen worden.

Allen, officieren en soldaten, stichters en medewerkers van in den beginne, dienen te worden geloofd om hun ijver en uithoudingsvermogen, hun engelachtig geduld en hun onwrikbaren wil.

1942-1943 was de voltooiing van het werk, gepresterd in 1940-41. De moeilijkheden vermeerderden maar één feit stond vast, het Belgisch Legioen — het Belgisch Leger — Het Geheim Belgisch Leger bestond en zou nooit meer uitgeroeid of vernietigd worden.

mompelde eenigzins barsch «Gezult er dan de gevolgen van dragen». Dit verliep alleszins echter zonder ernstige gevolgen, tot op een zonnige Donderdag namiddag van verleden week, onzen professor eene wandeling deed in de bevrijde stad St. Nikolaas. Wat merkt hij daar op... Eenige personen zijn aldaar op de markt bezig het gras uit te wieden, dit op hunne beide knieën, en hoe groot was zijne verbazing toen hij opeens den «trouwen burgervader» tusschen de gras-kuischers bemerkte. Zeer eerbiedig nadert hij deze laatste, en, met een zeer statige buiging neemt hij zijn hoed af en zegt hem: «Ewel Mr. de Burgemeester wat dunkt U van de koers, zoudt U toch muziek willen? ? ? »

De afgedankte burgemeester snauwt den Heer Professor enkele onverstaanbare woorden toe, dewelke aan onzen musicus een echte lachbui verwekt.

Wie een put maakt voor een ander, valt er zelf in.

STADSNIEUWS

VERKEERSONGEVAL. Zaterdag 16 September 1944, rond 18 u. kwam de genaamde Aelbrecht Maria, 19 jaar, wonende te St-Niklaas, Statiestraat met haar rijwiel over de Markt gereden en kwam in aanrijding met een voorbijkomende auto. Zij bekwam slechts lichte schrammen en kon na verzorging, bij de diensten van het «Rood Kruis», huiswaarts keeren. Haar rijwiel werd evenwel gansch verbrijzeld.

VERKEERSONGEVAL MET DOOD-DELIJKEN AFLOOP. Woensdag 13-9-1944, rond 20 u. kwam de genaamde Van Goethem Albert, 41 jaar, wonende te St-Niklaas, Mercatorstraat 172 met zijn rijwiel over den Antw. steenweg gereden en kwam aldaar in botsing met een zwaren auto. Van Goethem verdween onder de wielen van het logge voertuig en werd op slag gedood. Het stoffelijk overblijfsel werd naar het doodenhuisje te St-Niklaas overgebracht.

VERKEERSONGEVAL MET DOOD-DELIJKEN AFLOOP. Donderdag 14-9-1944, rond 10 u. kwam de genaamde Cappaert Alfons, 79 jaar, wonende te St-Niklaas, Schoolstraat 34, over de steenweg gegaan in de Schoolstraat. Nauwelijks was hij op de rijbaan of hij werd aangereden door een motorrijder. Cappaert werd hierbij de rechtervoet letterlijk afgerukt. Hij werd door den motorrijder, die insgelijks gewond werd, naar de kliniek overgebracht. Enkele uren later gaf Cappaert den geest.

ALLERLEI. De beroepsmilitairen zonder onderscheid worden verzocht zich in de Rijkswacht Kazerne aan te bieden.

De Reserve Officieren worden verzocht zoo spoedig mogelijk hun adres te laten kennen aan het Ministerie van Landsverdediging, Leuvense weg, Nr 2, Brussel.

get. Majoor BROHEZ.

ZONDAGDIENST DER DOKTERS EN APOTHEKERS.

Zondag 24 September 1944 :
Geneesheer : Dr. Piret, O. L. Vrouw-plaats ;
Apotheek : H. Tuypens, 24 Kard. Mercierplaats.

LAATSTE BERICHT. Op last der Militaire Overheid is er verbod den openbaren weg te betreden tusschen 22 u. en 6 uur 's morgens. De drankgelegenheden moeten gesloten zijn te 21,30 u.

OPGEPAST VOOR DE VERDUISTERING. De oorlog is niet ten einde. De verduistering blijft bestaan. De voorschriften worden echter niet genegeerd in acht genomen. Wees tuchtvol en doe meer dan vroeger Uw plicht.

STADSBELANGEN.

AAN HET STADSBESTUUR. We begrijpen zeer goed dat het niet zoo gemakkelijk is alles in een maal te zuiveren, nu er reeds een groot deel collaborateurs en landverraders ingerekend werden en dit werkje nog steeds voortgaat, vinden onze ingezetenen het ook volstrekt noodzakelijk dat de kladschildering, destijds vericht door de vrienden onzer «beschermers», nu ook eenmaal definitief verdwijne van alle gevels der openbare gebouwen, burgershuizen, en blinde muren. We willen natuurlijk ook zelf geen onkosten ten laste leggen van het stadsbestuur, maar dat b.v. eenvoudig weg dezelfde personen die zich destijds belast hebben met dit werkje zouden aangesteld worden om dit terug netjes en zuiver af te waschen. Enkele goede borstels zullen misschien nog wel kunnen ter beschikking gesteld worden ?

**Abonneert U op
HET VRIJE WAASLAND**
BUREEL :
Kalkstraat, 38, St-Niklaas

GASDRUK. De huidige omstandigheden laten niet toe de juiste uren van den gasdruk te publiceeren. Nochtans zal de bevolking langs dezen weg tijdig ingelicht worden over de uren waarop het gas zal kunnen gebruikt worden !
Nog een beetje geduld.

BERICHT AAN DE VEREENIGINGEN EN MAATSCHAPPIJEN ONZER STAD.

De redactie stelt het zeer op prijs al de juiste benamingen, adressen van leiders, voorzitters en sekretarissen van vereenigingen van openbaar nut of vaderlandsche uitdrukking te mogen ontvangen. In nauw contact kan aldus een echte samenwerking ontstaan nuttig ten bate van volk en land.

COMMISSIE VAN OPENBAREN ONDERSTAND ST. NIKLAAS-WAAS.

Steun aan geteisterde werknemers
(Betaallokaal «De Kappers»,
Kalkstraat, St. Niklaas.

Dienstregeling voor de week van 25-9 tot 30-9-1944.

MAANDAG :	
9 tot 10 uur	1 — 100
10 tot 11 u.	101 — 200
11 tot 11½ u.	201 — 250
2 tot 3 u.	251 — 350
3 tot 4 u.	351 — 450
4 tot 4½ u.	451 — 500

DINSdag :	
9 tot 10 uur	501 — 600
10 tot 11 u.	601 — 700
11 tot 11½ u.	701 — 750
2 tot 3 u.	751 — 850
3 tot 4 u.	851 — 950
4 tot 4½ u.	951 — 1000

WOENSDAG :	
9 tot 10 uur	1001 — 1100
10 tot 11 u.	1101 — 1200
11 tot 11½ u.	1201 — 1250
2 tot 3 u.	1251 — 1350
3 tot 4 u.	1351 — 1450
4 tot 4½ u.	1451 — 1500

DONDERDAG :	
9 tot 10 uur	1501 — 1600
10 tot 11 u.	1601 — 1700
11 tot 11½ u.	1701 — 1750
2 tot 3 u.	1751 — 1850
3 tot 4 u.	1851 — 1950
4 tot 4½ u.	1951 — 2000

VRIJDAG :	
9 tot 10 uur	2001 — 2100
10 tot 11 u.	2101 — 2200
11 tot 11½ u.	2201 — 2250
2 tot 3 u.	2251 — 2350
3 tot 4 u.	2351 — 2450
4 tot 4½ u.	2451 — 2500

N. B. De burgerlijke steun, wordt op de gewone dagen en uren in de betaalburelen van de Commissie (Hospitaalstraat 10), uitgekeerd

Waasland

IN HET A. C. V. ST-NIKLAAS. A. Cool, algemeen secretaris van het A. C. V. spreekt in het Gildenhuis op Zondag 24 dezer om 10½ u.

GECLASSEERDE MONUMENTEN IN WAASLAND. Onze lezers en de vrienden van monumenten en steden-schoon zullen met genoegen vernemen dat «de Witte Molen» van St. Niklaas geclasseerd werd door de Commissie voor het behoud van monumenten en landschappen (Besluit van 27 September 1943). Werden ook tijdens den oorlog geclasseerd : de kerk van Krui-beke, de toren en koor der St. Paulus-kerk van St. Pauwels, het gemeentehuis, de kerk en het afsluitingsmuur rond de kerk van Vrasene, de toren van de kerk van Waasmunster. B. P.

INLEVERING VAN WAPENS. 1. Ieder persoon, houder van wapenen, munitie en oorlogstuig van welken aard ook, is gehouden tot inlevering, den 30-9-1944 ten stadhuize bij 't politiebureau.

2. Alle draadloze uitzendposten moeten op denzelfden tijd en terzelfder plaatse ingeleverd worden.

Bij gebrek aan plaats verwijzen wij, voor de meer uiteengezette bekendmaking, naar de aanplakbrieven.

BEWEGING VAN DEN BURGERLIJ-KEN STAND VAN DEN 13 TOT DEN 20 SEPTEMBER 1944.

Overlijdens : Van Puyvelde Francis-cus, 40 j., Kapellestraat 13, echtgenoot Baert Emma. — Dombrecht Julien, 73 j., St. Hieronymusgesticht, Nieuwstraat 91. — Buser Max, 31 j., Duitsch soldaat, woon. te Neustadt. — Staes Petrus, 67 j., Hoveniersstraat 15 echtgenoot Neve Stephanina. — Van Goethem Albertus, 41 j., Mercatorstr. 172, echtgenoot Milliau Margarita. — Vanhecke Martha, 46 j., Passtraat 96, echtgenoot Van Walle Carolus. — Devos Jules, 70 j., woon. te Brussel, distr. Etterbeek. — Wagemans Clementina, 65 j., Breedstraat 130, echtgenoot Engels Augustinus. — Michielssens Rosalia, 72 j., woon. te Stekene, weduwe van Lateur Gust en van Selis Isidor. — Fharasyn Isabella, 82 j., Vrouwenekkoekstraat 2, echtgenoot Van Poecke Carolus. — Van Marcke Jozef, 34 j., woon. te Stekene, Oosteindeken 25. — De Wilde Maria, 76 j., Lindenstraat 28, weduwe van De Graef Emilius. — Cappaert Alfons, 79 j., Schoolstraat 34, echtgenoot Cornelis Hortense. — D'haen Annie, 3 m., Driekoningenstraat 260, dochtertje van Frans. — De Spiegelaire Marie, 74 j., Driekoningenstraat 235, weduwe van Piens Lodewijk. — Struybol Eduardus, 73 j., Baron Dhanisstr. 8, echtgenoot Reinshagen Valentia. — De Pauw Romain, 11 m., Mercatorstraat 143, zoontje van Franciscus. — Van Puyvelde Sabine, 16 d., Albrecht Rodenbachstraat 59, dochtertje van Karel. — Maes Joannes, 79 j., Klein Hulststraat 25, echtgenoot Vael Maria. — Smet Petrus, 70 j., De Meesterstraat 48, weduenaar van Huyvaert C. en echtgenoot Van Poeck M. — Vercauteren Alphonsus, 75 j., Ouderlingenhuis, weduenaar Covents Maria. — De Groote Edmond, 71 j., woon. te Zeveneeke, weduenaar Van Rysselberghe Barbara. — De Rop Yvonne, geb. 19-10-26, Tabakstraat 75 (overleden te Zwijndrecht, den 28-8-1944. — Van Mechelen Leontina, geb. 24-3-1868, Prins Albertstraat 20, overleden te Antwerpen, den 13-8-1944. — Van den Broeck Eduardus, 60 j., Kon. Elisabethlaan 2, echtgenoot Pincé Alberta. — Buyle Maria, 64 j., Ankerstraat 129, weduwe van Mertens Henricus.

Huwelijk : Reynaert Emilius Vly-minckxhoek 3 en Feusels Emilia, Nieuwstraat 41.

Geboorten : Mannelijk geslacht : 11. Vrouwelijk geslacht : 4.

VERSLAG DER VERGADERING VOOR BREIGOEDERENFABRIKANTEN VAN HET GEWEST ST. NIKLAAS.

Op Donderdag 21 Sept. 1944 te 15 u. heeft in de trouwzaal van het stadhuis te St. Niklaas de eerste vergadering plaats gehad bijeengeroepen op uitnodiging van den Hr. L. Grulois, afgevaardigde van het Ministerie van Economische Zaken te Brussel en welke als bijzonderste opdracht had de benoeming tot stand te brengen der vertegenwoordigers voor de breigoederennijverheid van ons gewest.

De vergadering werd geopend te 15 uur door den Hr. Verfaillie, sekretaris der gewestelijke breigoederenfabrikanten, deze stelde den Heer Grulois voor en belichtte in het kort het doel der vergadering, waarop hij het woord verleende aan den Heer Grulois.

Sprekend geeft lezing van zijn opdracht en doet in het kort een uiteenzetting der verschillende moeilijkheden welke er voorloopig reeds te bekampen vallen. Hij drukt er nochtans op dat het eerst en vooral noodzakelijk is dat een vrij verkozen afvaardiging zou worden aangesteld om eendrachtig samen te werken aan den heropbouw der nijverheid. Het is volstrekt noodzakelijk zoo vervolg spreker dat deze afvaardiging zoo spoedig mogelijk contact neme met de diensten van het Ministerie van Economische Zaken, mocht dit nu niet gebeuren dan zou het wel kunnen gebeuren dat de kans verkenen is. Hij geeft vervolgens lezing der hoofdrichtlijnen zooals de bijzonderste hierna vermeld :

Loonen : De loonen van 10 Mei 1940, werden zooals de meesten reeds zullen vernemen hebben door de dagbladen verhoogd met 40 % plus 20 % duurtetoelag terwijl de minima respectievelijk als volgt werden vastgesteld : 6 Fr. per uur voor vrouwen, 8 fr. voor mannen (ongeschoolde) en 10 fr. voor geschoolde arbeiders, uitbetaald worden.

Export is voorloopig niet toegelaten tenzij de regeringspolitiek zulz zou (Vervolg op bladz. 4).

De K. A. J. in dienst van haar volk in nood

Een zware kommervolle tijd is voorbij gegaan. Tergend langzaam als een onverschillige is hij voorbijgeleden, onmededoogend, hard en stom, voor al het leed dat hij bracht.

In deze oogenblikken van feestvreugde klinkt het bijna banaal te hooren zeggen : Ons Volk, ons Belgisch volk heeft geleden, diep geleden onder de mokerslagen van den onbarmhartigen tijd.

Zonder overdrijven kunnen we zeggen dat als lagen der bevolking, bij uitzondering van weekeraars en profiteurs, de harde konsekwenties van de voorbije jaren hebben moeten aanvaarden. Alle standen hebben er onder geleden, den meest begoede zoowel als minst bezittende.

We vragen ons echter af : «Wanneer zelfs de begoede stand onder het wee en onder de ellende van den oorlog gebukt ging, wat heeft dan wel onze arbeidersstand moeten lijden en ondergaan. Wat heeft de jeugd van dien arbeidersstand dan al niet moeten verduren ? »

Het ware onbegonnen werk, een opsomming te willen maken en een lijdensweg te willen uitteekenen, niet alleen van al het uiterlijke leed maar vooral van het stille, heldhaftige maar zooveel te meer pijnlijke lijden dat onze arbeidersjeugd heeft te verduren gehad gedurende de laatste vier voorbije jaren.

De arbeid had schijnbaar bereikt waar hij recht op had, n.l. erkenning, eerbiediging, waardeering ; en juist in die periode heeft de arbeider en inzonderheid de jonge arbeider het meest geleden en de grootste ontberingen gekend.

Machteloos stonden we er tegenover, lijdzzaam moesten we toezien hoe die eens zoo krachtige jeugd met vlam in de oogen ; en klinkklaren lach op de lippen, ondervond en uitgetopt het hoofd moedeloos op de borst liet hangen. Diep in onze broekzakken wrongen en balden we onze vuisten nijdiger en vaster samen wanneer we volgepropte treinen met «vrijwilligers» zagen vertrekken. We sakkerden luidop als we hoorden dat hier of daar weer

een voortvluchtige of een «onderduiker» werd gesnapt en werd weggevoerd of meegesleurd.

Was dat alles ? Konden we meer doen dan onze vuisten ballen of een hard woord op onze lippen bedwingen ? Waren we labbekken of onverschilligen om lijdzzaam toe te zien wanneer iemand van onze kameraden leed ? ...

Met de bevrijding is nu ook weer de vrijheid van pers en woord teruggekeerd en het stemt ons vreugdevol wanneer we nu uit ieder manifest en uit ieder rondschrijven van een of ander vereeniging vernemen hoe ons Volk in het verdokene geholpen en gesteund werd. Het toont ons dat er nog menschen waren die hun geld, hun goed en zelfs hun leven veil hadden voor het welzijn van ons Volk.

Ook de K. A. J. mag nu spreken. Nu worden we niet meer gedrukt door een steeds strenger wordende bezetting, nu mogen we vrij en vrunk schrijven. Fussilladen of gevangenis, razias en wegvloeringen dreigen ons nu niet meer, we zijn vrij, vrij, vrij !

Stond iedereen in het algemeen voor gansch ons Volk in de bres, de K. A. J. deed het bijzonder voor den arbeiderstand, niet alleen in ons Waasland maar in gansch ons Vlaanderen, in gansch ons België. Gansch de werking van de K. A. J. en de J. O. C. stond in het teken van daadwerkelijke hulp.

Wat we deden, en al wat werd gedaan gebeurde niet uit medelijden maar uit een diep medevoelen en medeleven met onze arbeidersstand en een groote liefde voor de massa. Kon het ook anders ? We stonden midden in het Volk, samen in de massa, omdat we gegroeid waren uit den nood van die massa, omdat ons leden en ons LEIDERS jongens waren uit dien arbeiderstand. Hoe strenger de bezetting werd, hoe meer we beneden en bekampt werden door ondergrondse en venijnige propaganda, hoe meer leiders er rondliepen met valsche paspoorten ; zooveel te breder en dieper werd ons werking. Wat we deden op stoffelijk gebied is gekend, dat zij nu (Zie vervolg blz. 4, 4 en 5 kol.)

Grondbeginselen voor een programma

INGEZONDEN DOOR

N. K. B. — M. N. R.

De eer om het land, na de bevrijding, te besturen, zal, in de eerste plaats en noodzakelijkerwijze, deels toevertrouwd moeten worden aan «mannen die de bezetting hebben doorgemaakt en rechtstreeks de behoeften en de wenschen van het Belgische volk kennen»

Hun opdracht zal zijn : de herwording en de grootheid van het vaderland te verwezenlijken.

WE GEVEN HEN DE VERZEKERING VAN :
onze trouw aan de grondwettelijke monarchie en aan den Koning, ons vertrouwen in de eenheid van België.

WIJ VRAGEN HEN :

1) De oplossing van het talenvraagstuk :

— door de volle ontplooiing der twee culturen ;
— door het bevorderen van een grondig onderwijs der tweede taal ;
— door met bezorgdheid er voor te waken dat alle Belgen zich in België thuis voelen.

2) Den breedst mogelijken eerbied voor de individuele vrijheden, in zoover deze met het algemeen welzijn strooken.

3) Een bekwame regering, rechtstreeks door den Koning aangesteld en verantwoordelijk vóór de Natie, overeenkomstig de principes die ten grondslag liggen aan onze parlementaire democratie.

— De meest geschikte maatregelen te bestudeeren om, in het kader van de Grondwet, het staatsgezag met een onmisbaar minimum van bestendigheid te voorzien.

— Het herstel van den verantwoordelijkheidszin op alle trappen van het Openbaar Bestuur.

4) Het herstel van de waarden door den oorlog in 't gedrang gebracht.

5) De zedelijke en lichamelijke, sociale en staatsburgerlijke opvoeding van de jeugd.

— De verheerlijking van de zelf opgelegde tucht en van het samenhoorigheidsgevoel der klassen ; de klare omschrijving van iedereens rechten en voorval van iedereens plichten te

genover de volksgemeenschap.
— De oplossing van het schoolvraagstuk door het toekennen van subsidies aan alle scholen, zonder onderscheid, mits zij het Staatstoezicht aanvaarden en het officieel onderwijsprogramma volgen.

6) De bescherming van het gezin.

7) De beroepsorganisatie, en in verband daarmee :

— Het aan- en toepassen der sociale verzekeringen, waarborgen voor de veiligheid en de waardigheid van den arbeid ; ziekte, invaliditeit, ouderdom, werkloosheid, gezinstoelagen, betaald verlof.

— De uitbreiding van het stelsel der paritaire commissies.

— Het verplichte inroepen van het scheidsrecht om de arbeidsgeschillen te beslechten.

8) Een verweikende economische politiek die het algemeen welzijn betracht en bijzonder gericht is op het verheffen van het levenspeil der minbegunstigden door :

— Een georganiseerde en grondige scholing van de nationale arbeidskrachten ;

— Het stelselmatig aanmoedigen tot het voortbrengen van degelijke producten waarin een maximum geschoolde arbeid wordt verwerkt ;

— Het treffen van ordeningsmaatregelen op het gebied van de productie en het verbruik der goederen alsook wat betreft de handelsbetrekkingen met het buitenland.

9) Een krachtdadige financiële politiek : vaste valuta, vereenvoudigd belastingwezen.

10) Een politiek die een volkomene integratie van ons koloniaal rijk in de nationale gemeenschap beoogt.

«De staatsinstellingen die in onze «grondwet liggen b'sloten en die een «honderjarige beproeving hebben «doorstaan, zijn breed en lenig ge-«noeg om zich, in ordelijke en wette-«lijke tucht, bij de veranderlijke «noodzakelijkheden van den tijd aan «te passen.»

(Leopold III, 1934.)

SPORTLEVEN

ST. NIKLAASSCHE S. K.
GEDURENDE DEN OORLOG.

Het uitbreken van den oorlog zag de blauwgelen van St. Niklaassche Sportkring steeds zijn vooraanstaanden rol spelen in het Kampioenschap der bevoederingsploegen.

En toen voor een eerste maal noodcompetities werden gespeeld, werd dan ook een mooie plaats bekomen. Tweede na Eendracht Aalst maar vóór Gantoise.

De oorlogsdagen van 1940 hadden gansch het mecanisme van Sportkring in den war gestuurd en het zag er uit dat van meet af moest worden herbegonnen.

Leon De Corte was in dienst van het Vaderland gestorven en dit verlies zouden de blauwgelen lang en nog gevoelen.

Arthur Baetens, een belovende junior, was gesneuveld.

Nieuwe noodcompetities zagen een reeks ongelukken en tegenslagen over den Sportkring nederkomen; gekwetsten, zieken en tal van afwezigen, zoodanig dat dit kampioenschap een ware ianip is geworden.

Met goed werd evenwel aan het werk gemaakt. Wijktoernooien werden ingericht om een duidelijk kijk te krijgen over het aanwezige spelersmateriaal. En onmiddellijk kwam er verbetering in den toestand.

In 41-42 werd andermaal een bevoederingskampioenschap gespeeld, zonder een hoofdrol te spelen trokken de blauwgelen goed hun plan. Het was hen evengoed niet zoo maar op den schoot gegooit. De reizen waren uiterst lastig, de bevoorradings zeer moeilijk en bovendien konden de meeste der tegenstrevers niet in St. Niklaas geraken, zoodat de meeste wedstrijden tweemaal op verplaatsing werden gespeeld.

Het bestuur deed ondertusschen al wat mogelijk was om het grootst aantal spelers naar huis te krijgen en voor velen is dat gelukt.

42-43 was een eerste glansjaar. Enkel in Wezel werd verloren en wel met 8-3 (maar was te wijten aan de roode koolen) en tegen het einde van het seizoen werd de eerste plaats, met opgang naar eerste afdeling, verworven met een voorsprong van 10 punten.

Waar eenieder bang was om in dit hooger gezelschap te verschijnen; bleef het bestuur kalm doorwerken en behield zijn volledig vertrouwen in de ploeg. Enkel Kersse kwam de rangen versterken.

En dit vertrouwen werd niet misplaatst. Punt na punt werd veroverd. Tegenstrever na tegenstrever moest met ledige handen naar huis. En wat niemand had durven droomen werd waarheid. St. Niklaassche Sportkring veroverde den titel en werd daarmee opgenomen in de Eere-klas, de hoogste van België.

Een stad als St. Niklaas moet een ploeg in de hoogste klas van het land hebben. De blauwgelen zullen al het mogelijke doen om die plaats met eere te verdedigen, te behouden en te verstevigen. Dit zou voor de sportieve inwoners gelegenheid geven prachtige wedstrijden bij te wonen, en de neringdoeners zullen aan een bezoek van Beerschot, Antwerp, Liersche en andere Unions niets verliezen, wel integendeel.

Bij het ter perse gaan vernemen wij dat een onzer veelbelovende jongeren Jefken Van Oppens, heldhaftig gesneuveld is te Leopoldsburg; Van Oppens was in 1940 uitgeweken naar Engeland en was opgenomen in het Belgisch Leger aldaar.

Verslag der vergadering voor Breigoederenfabrikanten.

Vervolg van blz. 3.

eischen. De grondstoffen voorhanden op het oogenblik zijn naar het schijnt voldoende om gedurende 3 maanden te werken op de basis der laatste maanden.

Nadien zal er, naar men hoopt genoegzaam grondstof binnenkomen om de 6 daaropvolgende maanden te kunnen werken.

Herneming van het werk:

- 1) Elke concentratie wordt afgeschaft.
- 2) Teneinde de firmas die geheel of gedeeltelijk stil gelegen hebben schade te stellen zou een boekhoudingssysteem in voege gebracht worden waardoor opname gedaan wordt vanaf 1-7-42 tot op heden hoeveel kgr. grondstof er door alle firmas respectievelijk verwerkt werd en waarna dan in compensatie de minst bevoorrechte evenredig naar mate hun aantal verwerkte kgr. zooveel meer grondstoffen zouden ontvangen.

De nijverheid moet haar eigen zaken regelen en één blok vormen, een eigen betrouwbare afvaardiging kiezen en niet doen zoals vroeger voor den oorlog zich in verschillende groepen verdeelen wat als gevolg had dat ze nooit gehoord of verhoord werden. Spreker drukt er bijzonder op «eendrachtig» te zijn en onze nationale kenspreuk «Eendracht maakt macht» meer dan ooit toe te passen.

Spreker doet vervolgens de volgende vraag aan de vergadering: Is U allen overtuigd dat U eendrachtig als één blok moet optreden? Slechts Mr. Van Steenberghe antwoordt: «Neen», waarop hem dan gevraagd wordt om welke reden. Mr. Van Steenberghe oordeelt dat hij niet zinnig is met vroegere collaborateurs of dergelijke samen te werken.

Mr. Léon Truyens doet vervolgens opmerken dat geen kandidatuur zou gesteld worden van personen (fabrikanten) die voor de Duitse overheid zouden gewerkt hebben.

Dit, zoo zegt vervolgens Mr. Grulois, is een zaak die van de aanwezigen afhangt en het valt niet onder onze bevoegdheid deze zaken na te gaan of te vervolgen, de hoofzaak berust hierin dat b.v. U hier 12 afgevaardigden verkiest die uw vertrouwen waard zijn om uwe belangen te verdedigen bij het Ministerie van Economische Zaken, en dat U allen akkoord gaat om in één blok op te treden en de hoofdrichtlijnen aanneemt dewelke hiervoor besproken werden. Al de tegenwoordigen, de firma Colman uitgezonderd, verklaren zich eenstemmig akkoord met de stichting der nieuwe organisatie en de te volgen richtlijnen. Op de

vraag van den Heer Grulois waarom deze firma niet akkoord gaat met deze vergadering, deelt de afgevaardigde mede dat zij de reden ervan niet op deze vergadering wenscht mede te deelen.

Vervolgens doet den Heer Verfaillie, sekretaris, enkele mededeelingen over de te verkiezen afgevaardigden en deelt de namen mede der afgevaardigden welke reeds hun kandidatuur stelden. Enkele nieuwe kandidaten melden zich nog aan. Intusschen houdt den Heer Grulois er aan nog eenige aanwezig te antwoorden te dienen over zaken waarover ze wenschen ingelicht te worden.

De lijst der kandidaten volledig zijnde wordt alsdan op een bord geschreven voorafgegaan door een volgnummer: zoals hierna vermeld:

behaalden volgend aantal stemmen	
1. Van Steenberghe H.	85
2. Lybeert	45
3. Rutgeers der firma Sebilex te Stekene	44
4. D'Haeyer R. der firma A. Van Cotthem	50
5. Verbreyt Jos.	77
6. Metdepenningen Oscar	76
7. De Brant Ghislain	80
8. Loosfeld A.	73
9. Koslowski der firma (Smet en Koslowski)	71
10. Beelaert	63
11. Wallin	61
12. Hulpiau	73
13. Truyens Léon	82
14. Van Huffel Fr.	58
15. Behaegel der firma Behaegel-Denijs	62
16. Van Vlierberghe A.	35

Nadat deze uitslagen bekend gemaakt worden, verzoekt den Hr. Verfaillie hen naar voren te treden waar zij op hartelijk handgeklap worden onthaald. Den Heer Van Steenberghe dankt in naam der gekozen en beleeft aan de aanwezigen dat den raad alles zal doen wat in hunne macht ligt om de breigoednijverheid te dienen.

De vergadering wordt beëindigd met nog enkele woorden van den Heer Grulois die er nogmaals op drukt dat de aanwezigen hunne nieuwe groepen dienen te aanzien als de draagster van hun ideaal: los van alle politiek en klassenstrijd, de breigoednijverheid in ons gewest te doen groeien ten bate van alle patroons en al hunne werkliden.

De sekretaris Mr. Verfaillie besluit de vergadering en dankt de aanwezigen. 't Was waarachtig een flinke opkomst als we in acht nemen dat er niet minder dan 175 mensen aanwezig waren.

Onze helden gehuldigd

Vervolg van blz. 1.

schepenen, Willem D'Haenens, dienstdoende vrederechter, de heeren gemeenteraadsleden, den Heer politiekommissaris, luitenant Hoste, luitenant De Landtsheere, den heer Metters, bevelhebbers van de plaatselijke weerstandsbewegingen, met hun staf, verders nog meerdere reserveofficieren, en allerlei afvaardigingen. Het stadsbestuur legde een prachtige bloemenkrans neer bij het stoffelijk overschot der gesneuvelden. Na deze officiële hulde werd het volk, dat in eendeloze rijen ongeduldig stond te wachten, toegelaten tot de rouwkapel om de lijken te groeten. Leden van het A. B. en politieagenten regelden den ordedienst. Uur na uur, schoven duizende stadsgenooten aan in lange rijen, er kwam geen einde aan den volkstoeloop. Elkeen wilde de duurzame gevallen groeten. In de rouwkapel lagen de dooden naast elkaar opgebaard. Leden van het A. B. en verpleegsters van het Belgische Rode Kruis, stonden als eerewachters opgesteld; tegen den wand lagen talrijke bloemenkransen van verschillende verenigingen en bewegingen, versierd met de Belgische en Vlaamsche nationale kleuren. De ingetogen stilte, de menigvuldige kransen, gansch dit huldebetoon getuigde van de diepe bewondering van onze bevolking voor het grootsche offer dezer gesneuvelden helden. Ondanks het feit dat de tijd voor het défilé met een half uur werd verlengd, dienden nog vele menschen huiswaarts te keeren, zonder in de gelegenheid te zijn geweest hun hulde te betuigen.

DOODSKLOKKEN

luidden 's anderendaags de droeve plechtigheid in. Een dikke nevel gaf een gepaste rouwstemming. In ernstige kalme stroomde een massa volk toe, en vervulde de ruime marktplaats. Op klaren signaal treedt een afdeling der weerstandsbewegingen aan voor het stadhuis om de eerewachters te vormen. De stoet zet zich in beweging. In de rouwkapel spreekt de heer burgemeester Heyman voor de micro zijn ontroerende lijkrede uit. De rouwkransen en de kisten worden buiten gebracht. De geestelijkheid, met aan het hoofd Z. E. H. Kan. Vercruyssen, pastoor-deken der stad, komt dan de lijken afhalen, die op de schouders van hun strijdmakkers uit de weerstandsbewegingen naar de hoofdkerk worden gedragen. De groote menschenzee moest den lijkdienst van buiten uit meevolgen, daar de ruimte binnen de kerk slechts plaats bood aan familie, overheid en afvaardigingen. Plechtig-traag trok de lijkstoet de Hoofdkerk binnen; leden van het A. B. vormden de haag in den middengang. De lijkstelen, bekleed met de nationale driekleur werden vooraan in het schip opgebaard. De eerewachters, samengesteld uit de vaandeldragers der verschillende verenigingen, leden van A. B., N. K. B., O. F. en een afdeling Poolische wapenbroeders, waren opgesteld aan beide zijden van de kisten. Verder in de kerk bemerkte men de families der gesneuvelden, officiële personaliteiten, Poolische officieren, Belgische militaire overheden, gendarm-, politie- en brandweerofficieren, afgevaardigden van verschillende katholieke jeugdverenigingen, leden van de Weerstandsbewegingen en het Rode Kruis. Het H. Misoffer werd gecelebreerd door den Z. E. H. Deken, bijgestaan door de E. H. Pastoors der stad, en ogeleupesterd door het koor der Sint Gregoriusgilde der Hoofdkerk.

Ontroerend waren de oogenblikken der consecratie als onder doodsche stilte de pompiers het «Te Velde» bliezen, de vlaggen gepresenteerd werden, en het Poolische regiment pal den groot bracht.

Om 11 u. 15 nam de plechtigheid in de Kerk een einde. In stoet begaf men zich dan naar het stedelijk kerkhof. Vooraan stapte een peleton gendarmen, daarna marcheerden in flinke orde de verschillende K. A.-jeugdgroeperingen, de turnafdeling «Kracht en Geduld», de voetbalmaatschappij «Exelsior», een delegatie van het brandweer- en politiekorps, een delegatie der postbedienden, der oorlogsinvaliden, en van het Rode Kruis van België, een afdeling van het N. K. B., een afdeling van het O. F. Voor de lijkstelen marcheerde een talrijke groep jonge verkeners, die bloemenkransen droegen; een delegatie van het Poolische leger, draagster van een prachtige bloemenkroon, had zich bij hen gevoegd. Daarop volgden de lijkstelen van de gesneuvelden, Willy De Cock, Edgard Dullaert, August Heyninck, Petrus Janssens, Nicolaas Moerloos, Alfons Verniers en

De K. A. J. in dienst van haar volk in nood

Vervolg van 3 bladz.

spreken welke door ons geholpen werden. Nog grooter was echter ons bijdrage tot de zedelijke verheffing van onze jeugd.

Wanneer enkele dagen voor de bezetting van Mei '40 alle ledensteekkaarten verbrand werden — ze mochten immers niet in de handen der Duitschers vallen — bestond de K. A. J. theoretisch niet meer. Theoretisch, want nauwelijks keerden enkele KAJotters uit Frankrijk terug of het eerste groote werk begon. Onmiddellijk werd een «vluchtelingendienst» ingericht welke zich bezig hield met de briefwisseling der gevluchte burgers en soldaten. Hoeveel vreugde bracht U niet een kaart uit het verre zuiden? De K. A. J. voelde den nood en trachtte zooveel mogelijk lening en opbeuring te brengen. Brieven stroomden toe en werden uitgereikt, elk van hen bracht vreugde, verlichting en hoop. Dag en nacht stonden kajotters in de Centrale op de bres, onverpoosd werd er gezwoegd om alles ter bestemming te krijgen. Hoeveel kunnen er ook niet meespreken van de verzorging welke ze, bij hun terugkeer, in de Centrale ondervonden.

Daar is de K. A. J. herboren. Machtiger en steviger, levenskrachtiger dan voorheen. Meer dan ooit werd ze bewust van haar taak en meer dan vroeger voelde ze den nood van dat volk, van die jeugd waarvoor ze ijverde. Daar is het vertrekpunt geweest van een machtige beweging die alles veil heeft voor het welzijn en den zedelijke nood van de arbeidersjeugd. In stijgende lijn ging de werking en als we nu achterom kijken, staan we verbaasd over het gepresteerde werk. De diensten welke de K. A. J. vroeger in het kader van haar werking had ingesteld werden uitgebreid en nieuwe werden tot stand geroepen. Het zou ons te ver leiden moesten we van ieder van onze diensten beginnen uitweiden, van ieder van hen kunnen we kolonnen vullen, toch willen we er hier enkele trekken van geven.

DIENST voor VOORTVLUCHTIGEN.

Het is geen geheim — genoeg leiders hebben er voor in het gevang gezeten — dat de K. A. J. een groot aantal voortvluchtigen onderhield en hen het noodige verschaft. Duizenden en duizenden werden in ieder Verbond aan ons jongens overhandigd, langs de meest geheime wegen, langs priesters en leiders werden onze jongens zoo geholpen. Het uitbellen en er een publieke dienst van maken konden we echter niet, dan wachtte ons niet min of meer dan de kogel.

Frans Van Puyvelde, gedragen door hun wapenmakers, en omringd door een talrijke schaar verpleegsters van het Rode Kruis. Hierop volgden de burgerlijke en militaire overheden en de diep-bedroefde familieleden. Een afdeling der politie sloot den treuri- gen stoet.

Op het kerkhof greep een eenvoudige, doch roerende laatste hulde plaats. De soldaten van het A. B. vormden de haag in de dreef waarlangs hun gevallen strijdmakkers naar hun laatste rustplaats gedragen werden. Alleen de overheden, de afgevaardigden van de weerstandsbewegingen, de reserve-officieren en de familieleden van de gesneuvelden werden tot deze plechtigheid toegelaten, daar de massa niet te overzien was. De kransen werden aangedragen, en rond de groeve geschikt, waarna de laatste gebeden werden gezegd door E. E. H. H. De Waele en Van Puyvelde, aalmoezeniers van het Belgisch Leger. Onder doodsche stilte werden dan de zeven kisten in de gemeenschappelijke groeve neergelaten. Als één man waren de helden opgestaan voor de vrijheid van den vadergrond, als één man offerden ze hun leven, als één man ook rusten ze thans in den grond dien ze met hun bloed kochten. Een eeresalvo werd gelost door een peleton A. B.-soldaten.

Diep onder den indruk van de sobere plechtigheid defileerden de aanwezigen dan voorbij de groeve, om een laatste groet te brengen aan de duurzame gesneuvelden.

Hun gedachtenis blijft bij ons in eere: mocht het offer van hun jong leven rijken zegen voortbrengen voor ons zwaar geteisterd vaderland. Hun edel voorbeeld weze voor hun zwaar beproefde familie een troost. Een troost ook voor ons volk, want een volk dat zulke helden teelt, zulk volk kan nooit vergaan!

DIENST VOOR ARBEIDERS IN DEN VREEMDE.

Nog laten de omstandigheden niet toe hiervan alles te zeggen. Honderden van ons leiders zitten daarvoor nog in de knel van nazi's en gestapo's. Iedereen weet echter welk een morele steun, wat een zedelijke steunpilaar we aan onze mannen en jongens gaven. Immers iedere week en iedere maand vertrokken duizenden brieven van onze kajotters en jongkajotters over de grens zonder nog te gewagen van de honderden kgr. eetwaren en kledingsstukken welke aan hen verzonden werden.

VERZENDINGSDIENST VAN PAKKETTEN.

Dat het op de statie van geen leien dakje liep om een pakje naar vrienden en familieleden op te zenden, weet iedereen. Weer stond de K. A. J. bereid. Door haar bemiddeling werden duizenden pakketten veiliger en zekerder verzonden. Het gemak dat ons menschen hierdoor ondervonden kunnen we niet uitrekenen, ze weten het zelf best.

REPATRIERING VAN ONZE GEVANGENEN EN WEGGEVOERDEN.

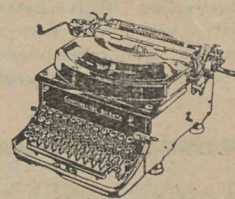
Met kaders hier en in den vreemde, staat thans de K. A. J. bereid om met alle krachten en in de mate van het mogelijke zoo spoedig en zoo doeltreffend mogelijk onze jongens en mannen terug te brengen.

BEROEPSORIENTEERING.

Tallos zijn de arbeiders welke met een verkeerd gekozen beroep door het leven moeten. De K. A. J. wil onze schoolverlaters hiervoor behoeden. Hiervoor bestaat in de beweging een dienst, welke door de hulp van adviseur, dokter en assistent, — welke aan den dienst aangehecht zijn — volledige waarborgen aan ouders en jongens kan schenken of het gekozen beroep voor den jongen geschikt is.

In een adem vernoemen we verder nog tusschen al onze diensten deze van: Familiegeluk, Dienst voor lichamelijke opvoeding, Dienst voor verzwakten, Dienst voor geteisterden, Dienst voor Krijgsgevangenen, onze Ziekendienst, enz.

Gerust mag de K. A. J. terugblikken op het voorbijje werk, onversaafd kijkt ze nu de toekomst in; ze staat paraat om voor de arbeidersjeugd een schoone en edele toekomst op te bouwen. Een toekomst welke weer vreugde zal brengen in hun leven.

De tijd is niet zoo ver verwijderd dat er met ontplooiing van alle krachten zal dienen gewerkt te worden. Maakt nu van de gelegenheid gebruik om Uw Schrijf- en Rekenmachines te laten kuishen en herstellen. Ons werkhuis werkt thans noch op volle kracht en beschikt over de noodige reserve-deelen.

Vraagt inlichtingen aan het huis **R. BOOGAERTS, Plezantstraat 44, St-Niklaas-W.** Telef. 791. Handelsreg. 2863.

Inkoop- verkoop van Schrijf- en Rekenmachinen 001.

VRAAG EN AANBOD.

GEVRAAGD. Persgeleiders, letterzetters en leergasten van 16 à 17 jaar. Zich te bevragen drukkerij M. Van Haver, Kalkstraat 38, St. Niklaas.

GEVRAAGD. Goede meid ongeveer 18 à 20 jaar. Zich te bevragen bureau blad.

Verantwoordelijk Uitgever M. Van Haver. Drukkerij Kalkstraat 38, St. Niklaas-W. Telefoon 443.